

Forslag til den fremtidige kron- og dåvildtforvaltning i Danmark

Introduktion

Bestandsudviklingen af kron- og dåvildt har været en overvældende succes. De generelle jagttider for kronvildt har i årtier været uændrede i Danmark, hvilket har medført, at kronvildtbestanden i Danmark over de sidste 25 år steget med mere end 700%. Samme tendens er også gældende for dåvildtet. Bestandene af kron- og dåvildt er visse steder nu så store, at de medfører betydelige mark- og skovskader. En af årsagerne til den betydelige bestandsfremgang er, at mange jægere foretrækker at jage store hjorte i brunsten frem for hinde og kalve i efteråret. Dette har betydet, at "produktionsapparatet" er blevet favoriseret med medfølgende bestandsfremgang. Samtidig er andelen af hjorte på over 8 år faldende de steder, hvor man har valgt at have brunstjagt i september. I de områder (Nordjylland og Sjælland) hvor hjortejagten først starter hhv. 1/11 og 1/10 – altså i slutningen eller efter brunsten – er det ikke noget problem med få hjorte over 8 år. Den betydelige bestandsfremgang betyder dog, at der bør ske ændringer i den måde, som vores kron- og dåvildt forvaltes på, så der både tages hensyn til vildtet og til de lodsejere, som huser de voksende bestande.

Nuværende faglig/politisk struktur

I forbindelse med udarbejdelsen af en ny jagtlov i 1994 blev der under Vildtforvaltningsrådet nedsat "Den Nationale Hjortevildtgruppe", udarbejdet "Hjortevildtets 10 bud" og nedsat lokale hjortevildt lav, hvis opgave er at rådgive Den Nationale Hjortevildtgruppe. Den Nationale Hjortevildtgruppe udarbejder de politiske forslag vedrørende hjortevildtforvaltningen, som sagsbehandles i Vildtforvaltningsrådet og gives videre til ministeren for området.

Jagttidsændringer i 2017

Debatten om forvaltningen af kronvildt startede for alvor i 2015, og har foreløbig resulteret i jagttidsændringer i 2017, hvor både jagttiden i døgnet blev forlænget og jagttiden datomæssigt blev forlænget. Disse ændringer var et stort skridt i den rigtige retning, men desværre ikke tilstrækkelige til at indfri de i Vildtforvaltningsrådet vedtagne målsætninger. De otte hovedpunkter i målsætningerne vil blive kommenteret i detaljer senere.

Ensidig skærpelse af målsætning

Det er dog væsentligt at nævne, at målsætningen omkring andelen af ældre handyr er blevet væsentlig skærpet af Vildtforvaltningsrådet uden rådgivning/anbefaling af DCE (Århus universitet).

Skærpelsen består i, at andelen af handyr i bestanden, som er mere end 8 år gamle, skal være 5% af hele forårsbestanden før kalvesætning (altså både han og hundyr).

Tidligere var denne målsætning, at andelen af handyr, der er mere end 8 år gamle, skulle være 5% af handyrene i forårsbestanden før kalvesætning. Denne tidligere målsætning har DCE i øvrigt fastholdt i modsætning til Vildtforvaltningsrådet.

Skærpelsen betyder, at ved en kønsfordeling på 1:1 er målsætningen hævet med 100%, men dette er ikke målbart, da ingen kender antallet af hundyr i en given lokal bestand. Den nye skærpede målsætning er altså betinget af en ikke målbar parameter. Det har ikke været muligt at finde en faglig begrundet årsag til denne skærpelse af målsætningen.

Miljøministeriets målsætninger i kron- og dåvildtforvaltningen kan læses i helhed på dette link:

<https://mst.dk/media/bn3j2tmz/2023-11-20-bilag-2-maalsaetningerne-i-hjorteforvaltningen.pdf>

Dansk Land- og Strandjagts kommentarer til de vedtagne målsætninger og forslag til den fremtidige forvaltning

I Dansk Land- og Strandjagts (DLS) mener vi, at de forslag, som flere medlemmer af Vildtforvaltningsrådet har fremlagt (arealkrav, samforvaltning m.m.) ikke vil imødegå de udfordringer, vi har i den fremtidige forvaltning af vore kron- og dåvildt.

Vores natursyn, og dermed vores opfattelse af, hvad Vildtforvaltningsrådet (VFR) skal prioritere, stemmer ikke overens. Vi mener, at Vildtforvaltningsrådet skal have vildtet, og vildtets tarv, som første prioritet. De tiltag, der skal laves, skal gælde og virke over HELE landet og ikke kun ud fra lokale problemstillinger. Det bør ikke være Vildtforvaltningsrådets opgave at varetage specifikke lokale jagtlige interesser for kapitalisering af vores hjortevildt.

De enkelte overordnede målsætninger følger her med DLS's kommentarer til de specifikke punkter i målsætningen.

1.

Kønsforholdet skal på det lokale niveau tilstræbes at være 1:1. Den Nationale Hjortevildtgruppe finder kønsforhold under 1;1,5 acceptable.

Kønsforholdet bør man som sådan ikke sætte som en målsætning, da det ikke er målbart. Men det skal tilstræbes, at udtaget af kalve og ungdyr tilsammen udgør mindst 50% af det årlige udbytte.

2.

På det lokale niveau skal alderssammensætningen af både han- og hundyr sikre, at der findes individer i alle aldersmæssige udviklingstrin.

Vi er enige i, at dette skal tilstræbes, selv om det er vanskeligt at måle.

3.

Befolkningen skal sikres bedre muligheder for at opleve vildtet.

Dette punkt betragter vi som indfriet.

4.

Bestandene skal spredes til egne, hvor de er ønskede af de respektive regionale grupper.

Dette punkt betragter vi som stort set indfriet.

5.

Bedre geografisk spredning.

Dette punkt betragter vi som stort set indfriet.

6.

Færre skader på mark og i skov.

I de områder hvor mark og skovskader er omfattende, skal jagttiderne muliggøre jagt i skumringen og i dæmringen (minimum en time før solopgang og minimum en time efter solnedgang) på hundyrkalve og spidshjorte. Hvis ikke disse tiltag indfrier målene, så skal natjagt tillades med natsigtemidler indtil afskydningsmålene er nået. Denne tilladelse til skumrings/dæmringsjagt er kontroversiel, men ikke desto mindre har den fungeret i otte år nu på kronvildt og i endnu længere tid og i videre udstrækning i forbindelse med regulering af mårhunde. Der har ikke været en stigning i ulovlig jagt eller misbrug på denne baggrund, hvilket for os understreger, at det absolutte flertal af de danske jægere er seriøse, ansvarlige og lovlydige mennesker.

Al kalveregulering i forår og sommermåneder skal stoppes.

Desuden skal Naturstyrelsen være pligtige til at offentliggøre ALLE deres jagt datoer, således at nabo områder kan deltage i at udtage hundyr, kalve og spidshjorte, når dyrene alligevel forstyrres på disse dage.

7.

Jagten skal udøves i overensstemmelse med vildtforvaltningsrådets etiske regler.

DLS's forslag med skumrings/dæmringsjagt vil bidrage til at nedbringe antallet af anskydninger, da vildtet i skumringen/dæmringen vil være forholdsvis tæt på skytten og næsten altid i ro.

I forhold til målsætningen omkring handyr, vil DLS ikke anerkende den "nye" skærpede målsætning, da der ikke foreligger nogle faglige argumentationer for denne skærpelse. Vi forholder os derfor til den målsætning, som DCE fremsatte i deres rapport (DCE 106) i 2014, hvor de udtaler, at målsætningen er 5% af handyrene i forårsbestande skal bestå af +8-årige hjorte. Dette kan opnås ved at frede alle hjorte, som har mere end fem sprosset på den ene stang, indtil d. 1. november. Dermed er de største og ældste hjorte fredet i brunsttiden og dermed vil langt flere ældre hjorte overleve. At det virker kan f.eks. ses i Nordjylland, hvor man med stor succes har holdt jagttiden på kronvildt ude af brunstperioden, hvilket har medført langt flere større og ældre hjorte end i områder med brunstjagt. Dette er i øvrigt helt i tråd med VFR's egne vedtagne etiske regler for kronvildtjagt: "Forstyrrelser i brunsttiden bør holdes på et minimum."

Forslaget er også helt i tråd med, hvad DCE kom med som faglig rådgivning i deres rapport DCE 195 fra 2016, hvor de skriver følgende: "En udsættelse af jagttidens start til efter brunsten (fx 1. november) vil i sig selv være med til at modvirke selektion for tidligere kønsmodenhed, idet de ældre hjorte, som nedlægges, da vil kunne nå at give deres gener videre forinden."

8.

Forvaltningen skal være bæredygtig (krydsfelt mellem økonomiske, sociale og biologiske hensyn)

DLS's forslag er omkostningsfrit for myndighederne, da alle tiltag kan ske indenfor gældende jagtlov og blot indføres via nye bekendtgørelser. Enkelte store ejendomme, som har en indtægt ved salg af jagt på kronhjorte i brunsttiden, vil formentlig opleve en indtægts nedgang. Men brunstjagten er en jagtform, som er i konflikt med Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAVmst.dk) egne etiske regler for jagt på kronvildt.

Omkostninger til verificering af metoden og af resultaterne

For at verificere, at DLS's forslag har den forventede effekt, bør der laves nogle overvågningsgrupper/personer, som monitorerer eksempelvis 15 forskellige brunstpladser rundt om i landet i de 3-4 uger, som brunsten varer. Her kan DCE være behjælpelige med at udarbejde templates og planer for hvad og hvordan, der skal monitoreres (vildtkamera billeder, video, overvågning af adfærd på brunstpladserne, individ kending etc.).

DLS's forslag til ændringer i jagttidsbekendtgørelsen under den nu gældende jagtlov

Jagttider på kronvildt

Hjorte med minimum 5 sprogter på den en stang	1/11 - 31/12
Alle andre Hjorte der ikke opfylder førstnævnte krav	1/10 - 31/12
Spidshjorte	1/9 - 31/1
Hinder	16/10 - 31/1
Kalve	1/9 - 31/1

Jagttider på Dåvildt

Fuldskuffer	1/12 - 31/1
Alle andre hjorte mindre end fuldskuffer	1/10 - 31/1
Dåer	1/10 - 31/1
Kalve	1/10 - 31/1

Alle lokalt vedtagne jagttider skal placeres inden for ovennævnte dato intervaller.

Dansk Land- og Strandjagt blev stiftet i 1991 og er dermed Danmarks ældste landsdækkende jagtforening.

For yderligere oplysninger kontakt Landsformand Ernst Sørensen, formand@dls-jagt.dk, tlf. 61609292.